

POMOC Z SATELITY

International Charter „Space and Major Disasters” (ICSMD) to porozumienie ośrodków pozyskujących dane obrazowe powierzchni Ziemi. Idea przedsięwzięcia polega na tym, że w przypadku wystąpienia katastrofy naturalnej lub przemysłowej zdjęcia (m.in. z satelitów Radarsat, ERS, ENVISAT, SPOT, Landsat, QuickBird czy GeoEye-1) są bezzwłocznie i nieodpłatnie udostępniane organizacjom i służbom ratunkowym.

DAWID OLESIUK

Ustanowienie Międzynarodowej Karty „Przestrzeń Kosmiczna i Wielkie Katastrofy” zainicjowane zostało przez Europejską Agencję Kosmiczną i francuskie Narodowe Centrum Badania Kosmosu podczas III Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat eksploracji i pokojowego wykorzystania przestrzeni kosmicznej UNISPACE III (Wiedeń, lipiec 1999 r.). Porozumienie podpisano 20 października 2000 r. przy udziale Kanadyjskiej Agencji Kosmicznej. Stale powiększające się grono sygnatariuszy Karty (np. w 2007 r. dołączyła Chińska Narodowa Agencja Kosmiczna) zrzesza obecnie narodowe agencje kosmiczne m.in. z USA, Wlk. Brytanii, Indii, Japonii, a także firmy komercyjne, takie jak Spot Image, DigitalGlobe i GeoEye. Instytucje te zobowiązały się w przypadku wystąpienia katastrofy do bezpłatnego i bezzwłocznego udostępniania archiwalnych i aktualnych obrazów satelitarnych służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne, ratownictwo i ochronę środowiska (nieposiadającym z reguły infrastruktury satelitarnej).

Udostępnienie zdjęć w ramach Karty mogą starać się jedynie Autoryzowani Użytkownicy (AU), którzy otrzymują od sekretariatu ICSMD poufny numer telefonu. W przypadku wystąpienia katastrofy (powódź, pożar, trzęsienie ziemi, wyciek ropy naftowej itp.) jednostka taka może skontaktować się z Operatorem Dyżurnym (dostępnym w trybie 24/7), który po jej identyfikacji przekazuje informację o zapotrzebowaniu na dane Oficerowi Nadzwyczajnemu (dostępnemu również non stop). Ten analizuje wypełniony przez AU formularz (w którym określany jest m.in. rodzaj, lokalizacja i termin wystąpienia katastrofy, typ wymaganych danych) oraz

weryfikuje zasadność wykorzystania obrazów satelitarnych do zwalczania skutków katastrofy. Następnie kontaktuje się z członkami ICSMD w celu zgłoszenia zapotrzebowania na archiwalne obrazy i/lub pozyskanie nowych. W tym czasie sekretariat ICSMD powołuje Kierownika Projektu, który koordynuje wszystkie działania, pozyskując ewentualnie od AU i Użytkowników Końcowych (organizacji i służb ratunkowych lub humanitarnych) dodatkowe informacje, a także przekazuje udostępnione dane.

Czas oczekiwania na archiwalne nieprzetworzone zdjęcia satelitarne nie powinien przekraczać 24 godzin, natomiast termin dostarczenia nowo pozyskanych obrazów uzależniony jest m.in. od dostępności satelitów i sytuacji pogodowej (dlatego bardzo często w ramach aktywacji Karty wykonywane są obrazy radarowe). Po zgłoszeniu zapotrzebowania Użytkownicy Końcowi mogą również otrzymać produkty będące wynikiem przetwarzania (interpretacji) zdjęć lub opracowania kartograficzne wykonane przez wyznaczone ośrodki.

Jedyną polską instytucją posiadającą status Autoryzowanego Użytkownika ICSMD jest Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej (KG PSP). Za jej pośrednictwem o udostępnienie danych mogą występować inne podmioty (polskie służby nie mają do tej pory doświadczenia w tym zakresie). KG PSP, w ramach której działa m.in. Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności, dysponuje danymi przestrzennymi w postaci zdjęć satelitarnych niektórych obszarów kraju (aktualność na 2005 r.), wektorową Bazą Danych Ogólnogeograficznych oraz materiałami kartograficznymi pozyskanymi od wojska – VMap Level 1 i 2. Straż Pożarna nie posiada natomiast zasobów kadrowych ani organizacyjnych do przetwarzania zdjęć satelitarnych i generowania materiałów kartograficznych.

Karta „Space and Major Disasters” została do tej pory aktywowana ponad 200 razy na całym świecie, w tym około 20 razy w Europie. Najnowszy przypadek skorzystania z tej usługi miał miejsce 9 stycznia, kiedy w stanie Waszyngton (płn.-zach. rejon USA) ulewne deszcze i gwałtownie topniejący śnieg w rejonie Gór Kaskadowych zagrożyli 30 tys. ludzi. O zdjęcia wystąpiła amerykańska Federalna Agencja Zarządzania Kryzysowego (FEMA).

